

N:o 64.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 maj 1888.
— — — — Andra Kammaren den 11 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till kongl. ecklesiastikdepartementet.

(Statsutskottets utlåtande n:o 9 samt memorial n:o 47.)

Till Konungen.

Kleresistaten.

1:o) Under återopande af bilagdt statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden den 31 december 1887 har Eders Kongl. Maj:t uti en samma dag aflåten proposition (n:o 27) föreslagit Riksdagen, under förutsättning af kyrkomötets bifall, att de efter medelmarkegångspris jemte forsellön hittills utgående ersättningar för till fattiga prestenkor anslagen tionde måtte från och med år 1889 utbytas mot ett årligt belopp af sammanlagdt 9,813 kronor, att mellan Upsala, Linköpings, Skara, Strengnäs, Vesterås, Vexjö, Göteborgs, Kalmar, Karlstads och Hernösands stift på i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 31 december 1887 angifvet sätt fördelas.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen bifallit.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

2:o) Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t i den till Riksdagen den 14 januari 1888 aflåtna propositionen angående stats-
Bih. till Riksd. Prot. 1888. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 9 Häft.

verkets tillstånd och behof föreslagit, att för aflöning åt en extra ordinarie professor i oftalmologi vid institutet det på ordinarie stat för institutet uppförda anslag, 142,450 kronor, måtte höjas till 145,950 kronor, eller med 3,500 kronor, deraf 2,500 kronor såsom lön och 1,000 kronor såsom tjänstgöringspenningar, med rätt tillika för bemälda lärare att efter fem års väl vitsordad tjänstgöring erhålla ett ålderstillägg å lönen af 500 kronor, att utgå af åttonde hufvudtitelns förslagsanslag: ålderstillägg; och har Riksdagen bifallit denna Eders Kongl. Maj:ts framställning.

Folkundervisningen.

3:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen, för lärares och lärarinnors vid folkskolelärarseminarierna uppflyttning i högre lönegrad enligt gällande bestämmelser, ökat anslaget till samma seminarier med för ändamålet erforderliga 3,900 kronor, eller från 285,925 kronor till 289,825 kronor.

De tekniska läroverken.

4:o) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att, för upprättande i Eskilstuna af en fackskola för finare smides- och metallindustri, ordinarie anslaget till de tekniska läroverken måtte, under vilkor att Eskilstuna stad tillhandahölle skolan nödig och ändamålsenlig lokal med uppvärmning, höjas från nuvarande beloppet, 370,400 kronor, till 375,900 kronor, eller med 5,500 kronor.

Ehuru en anstalt af ifrågavarande slag skulle blifva till gagn för landet i dess helhet, torde å andra sidan icke kunna förnekas, att Eskilstuna stad och i all synnerhet de derstädes bosatte idkarne af den finare smides- och metallindustrien komme att af skolan draga den ojemförligt största nyttan. Vid sådant förhållande och då Riksdagen vid beviljande af anslag till sådana af mera lokalt intresse uppburna institutioner, hvarmed den nu ifrågavarande närmast är att jemföra — såsom t. ex. väfskolan i Borås — haft till grundsats att göra statsanslagets utgående beroende af icke obetydliga bidrag från kommuner, menigheter eller enskilde, hvilka ansetts i främsta rummet hafva fördel af samma institutioner, bör staten, enligt Riksdagens förmenande, icke åtaga sig kostnaden för den nu ifrågasatta skolan i hela den utsträckning Eders Kongl. Maj:t föreslagit. Visserligen har direktionen

för tekniska söndags- och aftonskolan i Eskilstuna, enligt hvad till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 12 sistlidne januari meddelats, i skrifvelse den 4 sistlidne oktober uttalat den åsigt, att derest vid statsanslaget fastades vilkor om annat bidrag från Eskilstuna stad än nödig lokal med uppvärmning, detta skulle omöjliggöra skolans förverkligande, men Riksdagen anser i motsats härtill det kunna antagas, att utvägar väl på ett eller annat sätt kunna beredas för skolans uppehållande, om staten dertill lemnar ett betydande bidrag. Då på sätt nyssnämnda statsrådsprotokoll gifver vid handen enskilda personer visat sig hysa ett så lifligt intresse för inrättande af en dylik läroanstalt, att de genom sammanskott af medel redan fått en provisorisk sådan till stånd, torde särskildt från desses sida något understöd till anstalten äfven i dess nu ifrågasatta, äu mera till gagn ledande form kunna påräknas.

Huru härmed än må vara händelsen, anser sig Riksdagen emellertid böra fasthålla vid den uppfattning, Riksdagen i liknande fall förut gjort gällande, och icke bevilja något anslag till den ifrågasatta institutionen annat än under förutsättning, att kontant årligt bidrag till densamma erhålles jemväl från annat håll.

I fråga om storleken af det belopp, som under sådan förutsättning bör af staten lemnas, vill Riksdagen erinra derom, att under flera år, såsom vilkor för användning af det å sjetten hufvudtiteln uppförda anslaget till upprätthållande af väfskolan i Borås, fordrats, att från Elfsborgs läns landsting eller eljest tillsköttes ett belopp, motsvarande minst hälften af statsanslaget. I ungefärlig öfverensstämmelse härmed, och då årliga kostnaden för den föreslagna läroanstalten beräknats till 5,500 kronor förutom lokal med uppvärmning, hvilken senare utgiftspost åter torde kunna anslås till åtminstone 500 kronor, kan, enligt Riksdagens åsigt, statsanslaget i fråga lämpligen bestämmas till två tredjedelar af hela den sålunda sammanräknade kostnaden, 6,000 kronor, eller till 4,000 kronor.

Då det bidrag från Eskilstuna stad eller annat håll, hvilket Riksdagen således ansett sig böra uppställa såsom vilkor för det begärda beloppets beviljande, emellertid ännu icke blifvit af någon vederbörande utfäst, har det syntts Riksdagen för närvarande lämpligast, att beloppet uppföres på extra stat.

Under åberopande af hvad nu anförts får Riksdagen anmäla, att Riksdagen med afslag å Eders Kongl. Maj:ts förslag om höjning af det ordinarie anslaget till de tekniska läroverken, på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att Riksdagen, för upprättande i Eskilstuna af en fackskola för finare smides- och metall-

industri, på extra stat för år 1889 anvisat ett belopp af 4,000 kronor, under vilkor att från nämnda stad eller eljest för samma ändamål tillhandahålles ett årligt belopp af 1,500 kronor jemte lämplig lokal med uppvärmning.

Veterinärundervisningen.

5:o) Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t i den till Riksdagen aflättna statsverkspropositionen föreslagit, att förhöjning i ordinarie anslaget till *veterinärinstitutet i Stockholm* måtte beviljas med 6,000 kronor, deraf 1,000 kronor till byggnaders och stängsels underhåll och 5,000 kronor till diverse utgifter. I händelse af bifall här till skulle anslaget till nämnda veterinärinstitut, nu 43,100 kronor, komma att uppgå till 49,100 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har endast på det sätt af Riksdagen bifallits, att ordinarie anslaget till veterinärinstitutet i Stockholm, för ökning med 1,000 kronor af den deri ingående anslagsposten: byggnaders och stängsels underhåll, höjts med nämnda belopp från 43,100 kronor till 44,100 kronor.

6:o) Uti särskild proposition den 31 december 1887 har Eders Kongl. Maj:t, under hänvisning till ett propositionen bifogadt statsrådsprotokoll öfver ecklesiastikärenden, bland annat föreslagit, att Riksdagen måtte

dels för *veterinärinrättningen i Skara* godkänna stat slutande å 8,000 kronor, enligt hvad statsrådsprotokollet närmare utvisade, och afsedd att tillämpas från och med den 1 juli 1889,

dels ock, jemte det att nuvarande ordinarie anslag till nämnda veterinärinrättning, 4,100 kronor, från och med år 1889 nedsattes med 1,500 kronor, eller till 2,600 kronor, anvisa till uppehållande af inrättningens verksamhet under nämnda år på extra stat 4,950 kronor.

Då Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning i sjelfva verket allenast utgör en tillämpning af det beslut Riksdagen år 1886 fattade rörande ifrågavarande veterinärinrättning, har Riksdagen icke haft något annat mot berörda framställning att anmärka, än att de för läroanstaltens föreståndare och instruktionssmed föreslagna kontanta löneförmåner synts Riksdagen till beloppen väl höga.

Hvad först angår föreståndaren, så torde denne icke blifva så upptagen af sina göromål för läroanstaltens räkning, att han icke bör kunna bereda sig tillfälle till en ganska vidsträckt verksamhet såsom praktiserande veterinär. Med hänsyn härtill och då föreståndaren

tillika kommer att åtnjuta förmånen af fri bostad, har Riksdagen ansett föreståndarens kontanta aflöning lämpligen kunna bestämmas till allenast 2,500 kronor, deraf 1,500 kronor lön och 1,000 kronor tjenstgöringspenningar.

Då vidare instruktionssmeden, enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag, skulle vara berättigad att vid anstalten för egen räkning bestrida skoning af hästar äfvensom der erhålla fri bostad, har Riksdagen ansett, att ett belopp af 800 kronor vore fullt tillräcklig aflöning åt ifrågasvarande instruktionssmed.

Då genom dessa nedsättningar i aflöningsbeloppen utgifterna komma att minskas med tillhoppa 1,200 kronor, följer häraf att det bland inkomsterna ingående nuvarande ordinarie anslaget till veterinärinrättningen i Skara bör nedsättas, icke såsom Eders Kongl. Maj:t föreslagit, med 1,500 kronor, utan med 2,700 kronor och således uppföras med 1,400 kronor.

Riksdagen får således anmäla, att Riksdagen, med anledning af Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning, *dels* för veterinärinrättningen i Skara godkänt följande stat, afsedd att tillämpas från och med den 1 juli 1889:

föreståndaren, jemte fri bostad, lön 1,500 kronor, tjenstgöringspenningar 1,000 kronor	kronor 2,500: —
instruktionssmeden, jemte fri bostad, lön	„ 800: —
hvarjemte instruktionssmeden må för egen räkning och med egna arbetare bestrida skoning af hästar, utan att likväl lärlingarnes undervisning derigenom får lida något intrång;	
förbrukning af jern, kol och redskap under en fyra månaders kurs för 12 civile och sex månaders kurs för 12 militära hofslagare efter 30 kronor för hvarje lärling	„ 720: —
två drängar, jemte bostad, lön 450 kronor för hvardera ved och lyse för elever och undervisningslokaler, undervisningsmateriel och onera m. m.....	„ 1,005: —
premier till lärlingarne, motsvarande afkastningen af det utaf Uggla, Hellstadius och Thunberg för ändamålet donerade kapital	„ 75: —
byggnaders underhåll	„ 800: —
	<hr/> Summa kronor 6,800: —

dels ock, jemte det att det nuvarande ordinarie anslaget till ifrågasvarande veterinärinrättning, 4,100 kronor, nedsatts med 2,700 kronor

eller till 1,400 kronor, anvisat till uppehållande af inrättningens verksamhet under nämnda år på extra stat 4,950 kronor.

Beträffande Eders Kongl. Maj:ts i sammanhang med ofvan omnämnda ärende gjorda framställning om pensioner åt t. f. föreståndaren vid ifrågavarande veterinärinrättning, lektorn Gustaf Victor Hoffing och instruktionssmeden derstädes Carl Adam Wiegandt meddelar Riksdagen särskildt beslut i skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

7:o) Under denna anslagstitel har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att, med godkännande af den i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastik-ärenden den 12 januari 1888 intagna aflöningsstat å tillhopa 21,350 kronor och öfriga der angifna aflöningsförmåner för direktor, lärare och lärarinnor vid institutet för blinda, måtte, för tillämpning af samma stat och för bestridande af institutets utgifter i öfrigt, beviljas förhöjning af institutets nuvarande ordinarie anslag, 21,000 kronor, med 30,800 kronor till 51,800 kronor; samt att de för institutets direktor, lärare och lärarinnor afsedda ålderstillägg måtte anvisas att utgå af åttonde hufvudtitelns förslagsanslag: ålderstillägg.

Den af Eders Kongl. Maj:t åberopade, i statsrådsprotokollet omnämnda aflöningsstat upptager

för direktor, ...	kronor 5,000: —
(deraf 3,000 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar)	
„ 4 ämneslärare, 1,500 kronor för hvarje	„ 6,000: —
„ 6 arbetslärare och lärarinnor, 1,200 kronor för hvardera	„ 7,200: —
„ 1 gymnastiklärare	„ 1,200: —
„ lärare i musik	„ 1,200: —
„ räkenskapsförare och sekreterare	„ 750: —
	<hr/>
Summa kronor	21,350: —

Tillika skulle direktorn erhålla boställsvåning med vedbrand och möjligen derjemte planteringsland, samt ämneslärare, arbetslärare och lärarinnor bostad med värme.

Dessutom skulle direktorn och ämneslärarne ega rätt till ålderstillägg med 500 kronor efter 5 års och ytterligare 500 kronor efter 10 års väl vitsordad tjänstgöring, samt arbetslärare och lärarinnor med

250 kronor efter 5 års och ytterligare 250 kronor efter 10 års väl vitsordad tjenstgöring.

I fråga om andra för uppehållande af institutets verksamhet nödiga anslagsbehof än aflöningsstaten har Eders Kongl. Maj:t, enligt hvad statsrådsprotokollet vidare utvisar, i enlighet med ett af institutets direktion uppgjordt förslag beräknat årliga kostnaden för lokaler- nas underhåll till 2,500 kronor, för undervisningsmateriel till 1,200 kronor, för inventarier till likaledes 1,200 kronor, för kosthåll till lärjungarne samt vårdare- och tjenstepersonalen till sammanlagdt 22,610 kronor 50 öre, för lärjungarnes beklädnad till 6,000 kronor, för läkare- och sjukvård till 1,500 kronor, för aflöning af vårdare- och tjenstepersonalen till 3,500 kronor, för tvätt och renhållning till 2,000 kronor, för värme- och lyshållning till 5,000 kronor och för diverse utgifter till 2,639 kronor 50 öre.

Sammanlagda årliga kostnaden för uppehållande af blindinstitutets verksamhet skulle således enligt Eders Kongl. Maj:ts förslag uppgå till 69,500 kronor, deraf för aflönningar 21,350 kronor och för öfriga utgifter 48,150 kronor, hvartill komma redan medgifna ålderstillägg till åtskilliga lärare vid institutet, 2,250 kronor, och utgör alltså hela den af Eders Kongl. Maj:t beräknade utgiftsstaten tillsammans 71,750 kronor.

Lika med Eders Kongl. Maj:t har Riksdagen ansett tidpunkten nu vara inne att bereda blindinstitutet en fast ställning och organisation, hvarför Riksdagen också funnit sig böra antaga en definitiv aflöningsstat för institutet samt såsom ordinarie anslag uppföra hela det för uppehållande af institutets verksamhet erforderliga belopp. Det organisationförslag, Eders Kongl. Maj:t nu framlagt, har Riksdagen deremot icke kunnat i oförändradt skick godkänna.

Hvad först angår den för institutet ifrågasatta aflöningsstaten, har Riksdagen nemligen icke funnit skäl att bevilja de för institutets direktor samt räkenskapsförare och sekreterare föreslagna kontanta aflöningsförmåner.

Beträffande direktorn erkänner Riksdagen visserligen nödvändigheten deraf, att denne aflönas på ett sätt, som fullt motsvarar hans ansvarsfulla tjenst. Men vid det förhållande att antalet lärjungar vid blindinstitutet, som för närvarande utgör icke fullt 60, är beräknadt till högst 100, under det att, enligt hvad Riksdagen inhemtat, lärjungarnes antal vid den med blindinstitutet mest jemförliga läroanstalten, döfstummeinstitutet, uppgått under läsåret 1885—1886 till 135 och under läsåret 1886—1887 till 134, har Riksdagen ansett, att aflöningen för blindinstitutets direktor bör sättas något lägre än hvad för döf-

stummeinstitutets är fastställt. Då denne senare, enligt hvad upplyst blifvit, fränsedt ålderstillägg, åtnjuter aflöning till belopp af 5,000 kronor, bör derföre, enligt Riksdagens åsigt, den kontanta aflöningen för direktor vid blindinstitutet bestämmas till 4,500 kronor, deraf 3,000 kronor såsom lön och 1,500 kronor såsom tjänstgöringspenningar, helst i sådan händelse bemålde direktor ändock komme att, såsom Riksdagen, med afseende å de särskilda fordringar, som måste ställas på honom, anser billigt, i fråga om aflöningsförmåner intaga en något förmånligare ställning än rektorerna vid de allmänna läroverken.

I fråga om den för räkenskapsföraren och sekreteraren ifrågasatta lönen torde visserligen, med hänsyn till de ökade göromål, som särskildt för denne tjänsteman måste blifva en följd af institutets utvidgning, någon höjning i den nu utgående aflöningen böra ega rum, men enligt Riksdagens åsigt saknas likväl skälig anledning att bestämma lönebeloppet till mera än 600 kronor.

Vidkommande derefter beräkningen af de anslagsbelopp, som öfver den ifrågasatta aflöningsstaten skulle erfordras för uppehållande af institutets verksamhet, har Riksdagen fäst sin uppmärksamhet vid, att den årliga kostnaden för *lokalernas underhåll* upptagits till 2,500 kronor. Till stöd härför har anförts, att då kostnaderna för de nya byggnaderna komme att uppgå till omkring 450,000 kronor, motsvarade den beräknade kostnadssumman, 2,500 kronor, det belopp, som uppkommer vid användandet af den procentberäkning, hvilken vanligen följdes vid kalkyler öfver underhållskostnaden för enskilda byggnader.

I den år 1879 fastställda staten för veterinärintitutet i Stockholm har emellertid motsvarande anslagspost bestämts till allenast 1,000 kronor, ehuru sistnämnda instituts byggnader värderats till 448,324 kronor, och först innevarande år, då berörda byggnader begagnats i omkring 10 år, har Eders Kongl. Maj:t begärt förhöjning af sagda anslagspost till 2,000 kronor. Med hänsyn härtill och då i sjelfva verket blindinstitutets byggnader torde vara mindre kostsamma att underhålla än veterinärintitutets, har Riksdagen ansett den nu ifrågasvarande anslagsposten lämpligen kunna beräknas till endast 1,500 kronor.

Eders Kongl. Maj:ts förevarande framställning har i öfrigt icke gifvit anledning till någon Riksdagens anmärkning; och får Riksdagen alltså anmäla, att Riksdagen *dels* med fastställande af följande aflöningsstat för den vid institutet för blinda anställda personal

	Lön. Kronor.	Tjenstgöringspenningar. Kronor.	Summa Kronor.	
1 direktor (förutom boställsvåning med vedbrand och möjligen planteringsland)	3,000	1,500	4,500	Direktorn och ämneslärarne ega rätt till ålders-tillägg med 500 kronor efter fem års och ytterligare 500 kronor efter tio års välvitsordad tjenstgöring.
4 ämneslärare (förutom bostad med värme)	1,500	—	6,000	
6 arbetslärare och lärarinnor (förutom bostad med värme)	1,200	—	7,200	Arbetslärare och lärarinnor ega rätt till ålders-tillägg med 250 kronor efter fem års och ytterligare 250 kronor efter tio års välvitsordad tjenstgöring
1 gymnastiklärare	1,200	—	1,200	
lärare i musik	1,200	—	1,200	
1 räkenskapsförare och sekretarare	600	—	600	
	—	—	20,700	

beviljat, för tillämpning af samma stat och för bestridande af institutets utgifter i öfrigt, förhöjning af institutets nuvarande ordinari anslag, 21,000 kronor, med 29,150 kronor till 50,150 kronor; *dels ock* medgifvit att i ofvan intagna stat omförmälda ålderstillägg få utgå af åttonde hufvudtitelns förslagsanslag: ålderstillägg.

Lasarett's underhåll.

8:o) Uti särskild proposition af den 31 december 1887 har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen *dels*, under förutsättning af kyrkomötets bifall, att den, efter medelmarkegångspris jemte forsellön, till Veckholms kyrka och hospital samt till aflöning åt en syssloman vid hospitalet nu utgående ersättning för indragna 530 kubikfot 9,74 kannor tiondespanmål, hälften råg och hälften korn, mätte från och med år 1889 utbytas mot ett årligt belopp af 1,072 kronor 57 öre; *dels ock* att den ersättning för indragna 88 kubikfot 2 kannor tiondespanmål,

som för närvarande tillkomme Veckholms församling och användes till församlingens folkskoleväsende, måtte från riksstaten uteslutas.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har vunnit Riksdagens bifall endast för så vidt densamma afser utbyte mot ett årligt belopp af 1,072 kronor 57 öre af den, efter medelmarkegångspris jemte forsel-lön, till Veckholms kyrka och hospital samt till aflöning åt en syssloman vid hospitalet nu utgående ersättning för indragna 530 kubikfot 9,74 kannor tiondespanmål, hälften råg och hälften korn.

Öfriga ordinarie anslag.

9:o) I fråga om öfriga, här ofvan ej särskildt nämnda ordinarie anslag under åttonde hufvudtiteln har Eders Kongl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att, för jemnande af hufvudtitelns slutsumma, förslagsanslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., för närvarande upptaget till 22,398 kronor, måtte ökas med 415 kronor till 22,813 kronor.

Med anledning af en inom Riksdagen väckt motion om höjning i beloppet af en del förslagsanslag har Riksdagen, vid regleringen af utgifterna å förevarande åttonde hufvudtitel, fäst sin uppmärksamhet vid förslagsanslaget till lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor. Berörda anslag har för åren 1882—1888 i riksstaten uppförts med följande belopp: för åren 1882—1885 — 2,450,000 kronor, för år 1886 — 2,880,000 kronor, för år 1887 — 3,145,000 kronor och för år 1888 — 3,193,000 kronor, hvarvid är att märka, att de förhöjningar i anslagsbeloppet, som för de två sistnämnda åren vidtagits, tillkommit uteslutande i och för tillämpning af Riksdagens beslut, att staten i större proportion än förut egt rum skulle bidra till ifrågavarande lärares och lärarinnors kontanta aflöning. Bristen å samma anslag har utgjort år 1882 204,759 kronor 17 öre, år 1883 289,424 kronor 24 öre, år 1884 389,052 kronor 39 öre, år 1885 484,808 kronor 59 öre och år 1886 325,827 kronor 61 öre samt torde, enligt hvad en från kongl. statskontoret meddelad uppgift gifver vid handen, för år 1887 kunna approximativt beräknas till 408,885 kronor.

Då med hänsyn till det stora missförhållande, som under de senare åren sålunda egt rum mellan det beräknade och det verkliga behovet å detta anslag, uppenbart är, att det för närvarande anvisade beloppet, 3,193,000 kronor, för framtiden kommer att i högst väsentlig grad överskridas, har Riksdagen funnit en förhöjning af nämnda belopp lämpligen böra ega rum.

Riksdagen har alltså beslutat,
dels att ordinarie förslagsanslaget »lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor» skall i riksstaten för nästkommande år höjas från 3,193,000 kronor med 307,000 kronor till 3,500,000 kronor;

dels ock att samtliga under åttonde hufvudtiteln uppförda ordinarie anslag, i hvilka förändring icke blifvit här ofvan tillkännagifven, skola för år 1889 fastställas till samma belopp som i innevarande års riksstat; dock att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. till jemnande af hufvudtitelns slutsamma ökats med 365 kronor till 22,763 kronor.

Extra anslag.

För *behof af tillfällig beskaffenhet*, hänförliga under åttonde hufvudtiteln, hafva, utom de redan i punkterna 4:o och 6:o omförmälda, följande beslut fattats.

Riksarkivet.

10:o) Till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia, har Eders Kongl. Maj:t för år 1889 äskat och Riksdagen beviljat 3,000 kronor.

11:o) Vidare har Riksdagen, likaledes i enlighet med Eders Kongl. Maj:ts framställning, till fortsättande af arbetena å en tillbyggnad för riksarkivet för år 1889 på extra stat anvisat 75,000 kronor.

Nationalmuseum.

12:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen för år 1889, i likhet med hvad förut egt rum, beviljat ett extra anslag af 4,000 kronor för vård, underhåll och tillökning af *statens konstindustriella samlingar*.

Lifrustkammaren.

13:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i likhet med hvad förut egt rum, har Riksdagen på extra

stat för år 1889 anvisat ett anslag af 5,800 kronor för tillsyn, underhåll och vård af *lifrustkammarens samlingar m. m.*

Domkapitlens expeditioner.

14:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad förut under flera år egt rum, anvisat på extra stat för år 1889 ett anslag af 3,716 kronor för tillfällig löneförbättring åt *tjenstemännen vid domkapitlens expeditioner.*

Domkyrkorna i Upsala och Skara.

15:o) Med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t äskat och föreslagit, har Riksdagen af redan beviljade anslag anvisat på extra stat för år 1889:

dels till fortsättande af restaureringsarbetena å *Upsala domkyrka* 70,000 kronor; och

dels till fortsättande af restaureringsarbetena å *Skara domkyrka* 35,000 kronor.

Universitetet.

16:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen äfven för år 1889 anvisat följande extra anslag, nemligen:

dels till det språkvetenskapliga seminariet i Upsala 3,000 kronor;

dels till det språkvetenskapliga seminariet i Lund 2,950 kronor;

dels till det matematiska seminariet i Upsala 1,500 kronor; och

dels till det matematiska seminariet i Lund 1,000 kronor.

17:o) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att till *anställande vid universitetet i Upsala* under sex år af *lärare i tyska, franska och engelska språken*, enligt de närmare bestämmelser, som af Eders Kongl. Maj:t kunde meddelas, måtte anvisas 36,000 kronor, deraf 6,000 kronor att utgå under år 1889.

Riksdagen hyser den öfvertygelse, att anställandet af nämnde lärare skulle medföra stort gagn för språkundervisningen i landet, och då Riksdagen icke heller funnit någon anledning till erinran mot storleken af det anslag, Eders Kongl. Maj:t för ändamålet äskat, har Riksdagen bifallit förslaget i fråga. Riksdagen anser sig likväl böra fram-

hålla önskvärdheten deraf, att afgifterna för den enskilda undervisning, som det skulle åligga bemälda lärare att under läseterminerna tre timmar i veckan meddela, måtte af vederbörande myndighet bestämmas så låga, att äfven ynglingar med knappa tillgångar kunde begagna sig af denna undervisning.

Under uttalande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen för anställande vid universitetet i Upsala under sex år af lärare i tyska, franska och engelska språken, enligt de närmare bestämmelser, som af Eders Kongl. Maj:t meddelas, beviljat 36,000 kronor samt deraf på extra stat för år 1889 anvisat 6,000 kronor.

18:o) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte medgifva, att det till förändring i *Carolina-rediviva-byggnaden i Upsala* beviljade anslag å 200,000 kronor finge användas till utförande af de i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikären den 12 januari 1888 omförmälda arbeten, utan annat vilkor å universitetets sida än att universitetet af egna eller eljest anskaffade medel beredde tillgång till bestridande af alla de kostnader, hvilka, utöfver statsbidraget, blefve för dessa arbetens verkställande behöfliga, äfvensom af berörda anslag för år 1889 anvisa 50,000 kronor.

Utöfver de i statsrådsprotokollet omförmälda handlingar har till Riksdagen jemväl öfverlemuats en af bibliotekarien C. Annerstedt och arkitekten C. A. Kihlberg den 16 sistlidne mars afgifven särskild redogörelse för de förändringar, som nu föreslagits i den för senast församlade Riksdag framlagda planen till den ifrågavarande biblioteksbyggnadens omändring, hvilken redogörelse tillika innehåller uppgift å de arbeten, som ansetts kunna uppskjutas, och de kostnader, som i sådant fall skulle kunna å olika poster inbesparas, och af hvilken redogörelse inhemtas, att utförandet af följande delar af planen, beräknade till nedan angifna kostnadsbelopp, ansetts kunna utan större olägenhet uppskjutas, nemligen:

tredje våningens i hufvudbyggnaden direkta aptering till bokmagasin	kronor	48,183: —
åtgärderna för byggnadens yttre dekorerings anbringande af jernluckor för bottenvåningens fönster	„	29,720: —
„	„	4,940: —
samt af arbetena för värmelednings utsträckning det, som belöpte på dess inledning i hufvudbyggnadens tredje våning	„	6,000: —
	Summa kronor	88,843: —
hwarefter skulle återstå	„	261,157: —
af de ursprungligen beräknade kostnaderna	kronor	350,000: —

Af de motiv, senast församlade Riksdag anförde för sitt beslut i ämnet, framgår, att Riksdagen väl erkänt, att en omändring af Carolina-rediviva-byggnaden af behovet oundgängligen påkallades, men tillika ansett, att Upsala universitet borde af egna medel bidraga till de därför erforderliga kostnaderna. Emellertid torde det genom de upplysningar, som till statsrådsprotokollet meddelats, numera vara ådagalagdt, att universitetet med hänsyn till sin reservfonds ställning icke kan ikläda sig samtliga de förpligtelser, Riksdagen föreskrifvit såsom vilkor för det beviljade statsanslagets utgående. Det förslag i ämnet, som nu för Riksdagen framlagts, finner Riksdagen deremot välbetänkt, ty, derest detsamma genomföres, skola samtliga hufvuduppgifter i den ursprungliga planen till biblioteksbyggnadens omändring vinna sin lösning, utan att statsverket derigenom — åtminstone för en längre tid — betungas med några utgifter, utöfver det af Riksdagen förlidet år beviljade beloppet. Riksdagen har endast funnit nödigt affatta det begärda medgifvandets ordalydelse så, att säkerhet vinnes för att samtliga hufvuduppgifterna utan vidare statsbidrag bringas till utförande och fullbordan samt uppskof eger rum endast med de här ofvan angifna delar af arbetet, hvilka ansetts kunna utan större olägenhet anstå. Då dessa senare beräknats motsvara ett utgiftsbelopp af 88,843 kronor, skulle visserligen, enligt det år 1886 upprättade kostnadsförslaget, de öfriga hufvudsakliga arbetena kräfva en kostnad af 261,157 kronor. Lika med 1887 års Riksdag och i enlighet med hvad jemväl i bibliotekarien Annerstedts och arkitekten Kihlbergs redogörelse antydes, anser Riksdagen emellertid det vara antagligt att, på grund af de sedan år 1886 inträffade prisfall, samma arbeten i verkligheten kunna utföras för 250,000 kronor.

På grund af hvad sålunda anförts, har Riksdagen

dels medgifvit, att det till förändring af Carolina-rediviva-byggnaden i Upsala beviljade anslag å 200,000 kronor må användas utan annat vilkor å universitetets sida, än att universitetet af egna eller eljest anskaffade medel bereder tillgång till bestridande af alla de kostnader, hvilka, utöfver statsbidraget, kunna blifva behöfliga för verkställande af samtliga i den ursprungliga planen upptagna arbeten med undantag endast af dem, hvilka funnits kunna utan större olägenhet uppskjutas, nemligen tredje våningens i hufvudbyggnaden direkta aptering till bokmagasin, åtgärderna för byggnadens yttre dekorering, anbringande af jernluckor för bottenvåningens fönster samt värmeledningens inledning i hufvudbyggnadens tredje våning;

dels ock af berörda anslag för år 1889 anvisat 50,000 kronor.

19:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda fram-

ställning, har Riksdagen — i likhet med hvad för innevarande år egt rum — till särskildt arfvode åt docenten vid universitetet i Lund Sven Söderberg för år 1889 anvisat ett extra anslag af 1,500 kronor, med vilkor att Söderberg fortfarande under nämnda år egnar sin tjänst åt historiska museet och för detsamma utför det arbete, som det mindre konsistoriet på förslag af museets föreståndare finner skäl bestämma.

20:o) Till *ny byggnad för botaniska institutionen vid universitetet i Lund* har Eders Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag af 54,000 kronor, deraf att utgå under år 1889 18,000 kronor; och har denna Eders Kongl. Maj:ts framställning vunnit Riksdagens bifall.

21:o) Till anskaffande af *mikroskop och dertill hörande redskap m. m. för zoologiska institutionen vid universitetet i Lund* har Eders Kongl. Maj:t äskat och Riksdagen beviljat ett extra anslag för år 1889 af 3,000 kronor.

22:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen anvisat för år 1889 ett extra anslag af 1,500 kronor till arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund.

Karolinska mediko-kirurgiska institutet.

23:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom framställda förslag har Riksdagen till beredande af arfvode åt *en amanuens vid karolinska mediko-kirurgiska institutets gynekologiska klinik*, i likhet med hvad under de senare åren egt rum, jemväl för år 1889 på extra stat anvisat ett belopp af 900 kronor.

24:o) Då de skäl, som föranledt Eders Kongl. Maj:ts af senaste Riksdag bifallna framställning om anslag för år 1888 till uppehållande så väl af den *pediatriska kliniken vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn* som af en *pediatrisk poliklinik i hufvudstaden*, fortfarande vore gällande, och för sistnämnda klinik, enligt hvad karolinska institutets lärarekollegium förmält, bidrag från Stockholms stad för framtiden kunde med säkerhet påräknas, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1889 anvisa:

till en medicinskt-pedriatisk klinik vid Konprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn ..... kronor 1,800: —
till en poliklinik för barnsjukdomar ..... „ 2,800: —

Beträffande det begärda anslaget till uppehållande af polikliniken för barnsjukdomar har Riksdagen inhemtat, att stadsfullmäktige i Stockholm för berörda ändamål för innevarande år beviljat enahanda belopp

som Riksdagen eller 2,800 kronor. Ehuru, på grund af hvad ofvan blifvit upplyst, antagligt torde vara, att dylikt bidrag kommer att af stadsfullmäktige beviljas jemväl för år 1889, har Riksdagen likväl, vid anvisande af förnyadt anslag till polikliniken, ansett sig böra föreskrifva såsom vilkor för anslaget utgående, att från Stockholms stad tillskjutes lika stort belopp, som af statsmedel anslås; och får Riksdagen anmäla, att Riksdagen på extra stat för år 1889 anvisat

dels till en medicinskt-pediatrik klinik vid Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn ett belopp af 1,800 kronor;

dels ock till en poliklinik för barnsjukdomar ett belopp af 2,800 kronor, att utgå under vilkor att Stockholms stad för polikliniken tillskjuter enahanda belopp.

Allmänna läroverken.

25) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte till *löneförbättring åt lärarne vid de allmänna läroverken* efter samma grunder som för innevarande år, för år 1889 anvisa ett extra anslag af 336,975 kronor; och har denna Eders Kongl. Maj:ts framställning vunnit Riksdagens bifall.

26:o) Vidare, och med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen anvisat ett extra anslag för år 1889 af 6,000 kronor till *resestipendier* åt lärare i främmande lefvande språk.

27:o) Med bifall till derom af Eders Kongl. Maj:t gjord framställning har Riksdagen för år 1889 anvisat på extra stat enahanda belopp af 40,000 kronor, som förut under flera år beviljats till *arfvoden åt extra lärare* vid de allmänna läroverken.

Högre lärarinneseminariet.

28:o) För beredande åt lärare och lärarinnor vid högre lärarinneseminariet af tillfällig löneförbättring jemväl för år 1889, att utgå efter samma grunder som den för innevarande år beviljade, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1889 på extra stat anvisa enahanda belopp som hittills, eller 4,000 kronor.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen bifallit.

Pedagogierna.

29:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts framställning och i likhet med hvad förut under flera år skett, har Riksdagen beviljat på extra stat för år 1889 ett anslag af 8,750 kronor till löneförbättring åt lärare vid de *en- och tvåklassiga pedagogierna* efter samma grunder som för innevarande år.

Folkundervisningen.

30:o) På grund af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i likhet med hvad förut under flera år egt rum har Riksdagen, för tillfällig löneförbättring åt *lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna* samt till arfvoden åt teckningslärare för extra tjänstgöring och extra arfvoden åt musiklärare vid dessa seminarier, efter samma grunder som för innevarande år beviljat ett extra anslag för år 1889 af 33,300 kronor.

31:o) Till understöd åt mindre bemedlade, vare sig manliga eller qvinliga, lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel, har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att jemväl för år 1889 på extra stat anvisa ett belopp af 15,000 kronor; och har denna Eders Kongl. Maj:ts framställning vunnit Riksdagens bifall.

De tekniska läroverken.

32:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen till *understöd åt lägre tekniska yrkesskolor* och till bestridande af *kostnader för deras inspektion* på extra stat för år 1889 anvisat ett anslag af 35,000 kronor, med vilkor att det bidrag, som af dessa medel kommer att utbetalas till understöd åt lägre teknisk yrkesskola, icke får öfverstiga hvad vederbörande kommun i kontant tillskjuter för skolan.

Medicinalstyrelsen med dithörande stater.

33:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad förut under flera år skett, *Bih. till Riksd. Prot. 1888. 10 Saml. 1 Afd. 1 Band. 9 Häft.*

anvisat ett extra anslag för år 1889 af 20,000 kronor för *tillfällig löneförbättring åt provinsialläkare*.

34:o) Riksdagen har, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, och i likhet med hvad för innevarande år egt rum, beviljat ett extra anslag för år 1889 af 1,200 kronor till arfvode för *granskning af hospitalens räkenskaper*.

35:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för innevarande år skett, för år 1889 anvisat ett extra anslag af 4,000 kronor för uppehållande under samma år af en *poliklinik för tandsjukdomar*.

Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien.

36:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen på extra stat för år 1889 anvisat följande anslag till vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien:

dels till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening 4,000 kronor;

dels till undersökning och beskrifning af fäderneslandets fornlemningar m. m. 3,200 kronor; och

dels till utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m. 2,000 kronor.

Naturhistoriska riksmuseum.

37:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts framställning, har Riksdagen för år 1889, i likhet med hvad för innevarande år egt rum, anvisat, till inköp och insamling af naturalier vid naturhistoriska riksmuseets afdelning för arkegoniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till bestridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter, ett anslag på extra stat af 2,000 kronor.

Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda.

38:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad under flera föregående år egt rum, anvisat för år 1889 följande extra anslag:

dels till tryckning af blindskrifter 2,500 kronor; och

dels till understöd åt blindlärarelever 1,200 kronor.

39:o) Till uppehållande af *blindskolan i Vexjö* har Eders Kongl. Maj:t för år 1889 äskat ett anslag på extra stat af 11,000 kronor eller samma belopp, som Riksdagen allt sedan år 1883 årligen beviljat för samma ändamål.

Till statsrådsprotokollet har chefen för ecklesiastikdepartementet meddelat, att direktionen för ifrågavarande blindskola i det förslag till stat för skolan för år 1889, som blifvit till Eders Kongl. Maj:t öfverlemnadt, upptagit ålderstillägg för skolans föreståndare G. A. Lyberg med 600 kronor samt ålderstillägg från den 1 juli 1889 åt ena lärarinnan, Kristina Johansson, med 150 kronor, samt att dessa ålderstillägg kunde utgå, utan att derigenom förhöjning vare sig i statsanslaget eller i årsafgifterna för de i skolan intagna barnen erfordrades.

Föredragande departementschefen har jemväl uttalat den åsigt, att ifrågavarande ålderstillägg, hvilka skulle blifva personliga för föreståndaren Lyberg och lärarinnan Johansson, torde, när skolans stat för år 1889 framdeles fastställles, af Eders Kongl. Maj:t böra dem beviljas, helst sådant kunde ega rum utan förökad utgift för statsverket.

Då någon stat för blindskolan i Vexjö icke blifvit af Riksdagen beslutad, och någon ökning i det till nämnda skola hittills utgående anslag icke heller ifrågasatts, har Riksdagen icke funnit sig böra ingå i pröfning af de föreslagna ålderstilläggens behöflighet, men genom hvad i statsrådsprotokollet blifvit meddeladt har Riksdagen erhållit anledning att framhålla angelägenheten deraf, att Eders Kongl. Maj:t beträffande ifrågavarande blindskolas organisation icke måtte vidtaga sådana åtgärder, att någon ytterligare kostnad för statsverket deraf framdeles kan föranledas.

Under uttalande häraf får Riksdagen anmäla, att Riksdagen till blindskolan i Vexjö för år 1889 beviljat ett extra anslag af 11,000 kronor.

40:o) Till *handtverksskolan i Kristinehamn* för blinda har Eders Kongl. Maj:t för år 1889 äskat ett extra anslag af 9,400 kronor.

Efter de upplysningar, som i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden och af Riksdagens revisorer i deras senast afgifna revisionsberättelse öfver statsverkets tillstånd, styrelse och förvaltning meddelats om förhållandena vid nämnda läroanstalt, har det synts Riksdagen uppenbart, att, derest anstalten skall kunna på ett fullt tillfredsställande sätt uppfylla sitt ändamål, tillfälle måste beredas der intagen elev att erhålla inackorderingsbidrag till det belopp, anstaltens direktion föreslagit, dervid likväl bör iakttagas, att sådant bidrag icke kommer andra elever till godo än som styrka sin medellöshet. Då emellertid de inkomster, anstalten för närvarande har att påräkna, naturligen icke kunna medgifva understöd åt eleverna i den omfattning, som nu ifråga-

satts, helst de öfverskott, som möjligen kunna uppkomma, böra disponeras för af direktionen angifna ändamål, har Riksdagen beviljat den begärda anslagsförhöjningen, som, med afseende derå att de ojemförligt fleste, som intagas vid anstalten, torde vara medellösa och att åtgärden utan tvifvel ökar antalet inträdessökande, icke kan anses för hög. Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen till handtverksskolan i Kristinehamn för blinda beviljat ett extra anslag för år 1889 af 9,400 kronor.

41:o) Till uppehållande af undervisningen vid tre *läroanstalter för öfveråriga döfstumma*, nemligen i Vadstena, Skara och Bollnäs, har Eders Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för år 1889 af 49,200 kronor.

Jemväl denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen bifallit.

Serafimerlasarettet i Stockholm.

42:o) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte för serafimerlasarettets i Stockholm om- och tillbyggnad samt dess förseende med nödig utredning bevilja ett extra anslag af 465,400 kronor, deraf att utgå under år 1889 65,400 kronor.

Då Riksdagen bifallit Eders Kongl. Maj:ts berörda framställning, har detta emellertid skett under antagande att Eders Kongl. Maj:t icke medgifver några sådana förändringar i den i statsrådsprotokollet omförmälda, af arkitekten A. Kumlien uppgjorda planen till lasarettets om- och tillbyggnad, att kostnader utöfver det nu ifrågasatta statsbidraget, 465,400 kronor, deraf kunna för staten föranledas; och får Riksdagen anmäla, att Riksdagen såsom bidrag till serafimerlasarettets i Stockholm om- och tillbyggnad samt förseende med nödig utredning enligt lasarettsdirektionens i statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden den 12 januari 1888 omförmälda, år 1886 framlagda förslag och ritningar — dock med Eders Kongl. Maj:t lemnad rätt att beträffande ritningarna tillåta sådana jemkningar, som på grund af sig företeende omständigheter må kunna anses erforderliga eller lämpliga, utan att den beräknade kostnaden öfverskrides — beviljat ett anslag af 465,400 kronor samt deraf på extra stat för år 1889 anvisat ett belopp af 65,400 kronor.

Hospitalsvården.

43:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts framställning, har Riksdagen till fortsättande af byggnadsarbetena å asylen vid Lunds hospital anvisat på extra stat för år 1889 ett belopp af 311,000 kronor.

44:o) Till förvärfvande af byggnadsplats och erforderligt jordområde för *hospital å Pitholmen i närheten af Piteå* har Eders Kongl. Maj:t äskat ett extra anslag för år 1889 af 25,000 kronor.

Behovvet af ett hospital för de två nordligaste länen har synts Riksdagen vara med väl grundade skäl ådagalagd. Emot den för ett dylikt hospital nu föreslagna platsen har Riksdagen icke heller haft något att erinra, men i fråga om det jordområde, som skulle för ändamålet inlösas, har Riksdagen, efter granskning af de till Riksdagen öfverlemnade ritningar och öfriga handlingar, föreställt sig att den Munksunds sågverk tillhöriga ega, hvars förvärfvande till ett förslagsvis beräknadt pris af 5,000 kronor ifrågasatts, möjligen skulle kunna utan olägenhet för hospitalets behof undvaras. Emellertid har Riksdagen, i betraktande af det läge, hvori frågan om inköp af mark för hospitalet för närvarande befinner sig, ansett sig icke böra göra någon nedsättning i det af Eders Kongl. Maj:t nu äskade anslag, utan velat allenast här framhålla önskvärdheten deraf, att Eders Kongl. Maj:t, innan slutligt beslut i ämnet fattas, må taga i närmare öfvervägande, huruvida ifrågavarande ega verkligen kan anses för anstalten behöflig. Läget har Riksdagen icke heller velat ovilkorligen bestämma, utan åt Eders Kongl. Maj:t öfverlemnat att förlägga hospitalet å annan plats inom någotdera af de nordligaste länen, i fall svårighet skulle möta att förvärfva den föreslagna.

Enligt hvad af statsrådsprotokollet framgår, har medicinalstyrelsen på grund af de långa afstånden inom samt från de norrländska länen tänkt sig behovvet af att vid ifrågavarande hospital anordna en afdelning för kroniskt sjuke. Med anledning häraf, och då Riksdagen för sin del hyser den öfvertygelse, att, förr eller senare, en asyl för sjuke af nyss antydd slag måste anordnas för de norrländska läneus behof, har Riksdagen redan vid beviljande af ifrågavarande anslag till förvärfvande af byggnadsplats och jordområde velat uttala den önskan, att den nya anstalten må så anordnas, att densamma för framtiden kan tjena äfven såsom *asyl* för sinnessjuke inom Norrland.

Riksdagen får alltså anmäla, att Riksdagen för år 1889 beviljat ett extra anslag af 25,000 kronor till förvärfvande af byggnadsplats och erforderligt jordområde för ett hospital, afsedt för rikets två nordligaste län, vare sig åt Pitholmen i närheten af Piteå eller å annan plats, som Eders Kongl. Maj:t kan finna för ändamålet lämplig, samt härvid tillika uttala den önskan, att det nya hospitalet om möjligt må så anordnas, att detsamma må kunna tjena jemväl såsom *asyl* för sinnessjuke.

45:o) Eders Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1889 på extra stat bevilja ett anslag af 14,000 kronor till understöd åt *det i Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetelske*, under vilkor att 4,000 kronor dertill af Gefleborgs läns landsting anvisades för samma år; och har denna Eders Kongl. Maj:ts framställning vunnit Riksdagens bifall.

Diverse anslag.

46:o) Med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen, i likhet med hvad för flera föregående år egt rum, för år 1889 anvisat följande extra anslag, nemligen:

dels till svenska fornskriftsällskapet 2,000 kronor; och

dels till beredande af religionsvard åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar 10,000 kronor.

47:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, har Riksdagen på extra stat för år 1889 anvisat ett anslag af 16,000 kronor till *nordiska museet*.

48:o) Likaledes med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning, och i likhet med hvad under flera föregående år egt rum, har Riksdagen för år 1889 anvisat ett extra anslag af 3,150 kronor, att, på de vilkor Eders Kongl. Maj:t kan finna godt bestämma, användas till understöd för utgifvande af tidskriften »*Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmälen och svenskt folklif*».

49:o) Vidare och med anledning af Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning har Riksdagen för år 1889 anvisat ett extra anslag af 4,000 kronor, eller samma belopp som för flera föregående år beviljats, till understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften »*Acta mathematica*».

50:o) Riksdagen har vidare, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts framställning, för år 1889 anvisat af redan beviljade 25,000 kronor ett belopp på extra stat af 5,000 kronor till understöd för fortsatt utgifvande af »*Nordisk familjebok*».

51:o) Med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i likhet med hvad under de senare åren skett, har Riksdagen anvisat på extra stat för år 1889 ett anslag af 20,000 kronor, att användas till understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningskurser för arbetsklassen, dock under följande vilkor:

att understödsbelopp, som utgifves till hvarje anstalt eller förening, icke får öfverstiga 3,000 kronor för år räknadt;

att kommuner eller enskilde tillskjuta minst lika mycket som staten;

att anstaltens angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare och lärare;

att föreläsningarna ordnas regelbundet, visst antal timmar i veckan under fem till åtta månader och i väl afpassade kurser;

att anstalten förfogar öfver kunniga och dugliga, för denna undervisning lämpliga lärarekrafter samt tillräcklig och passande undervisningsmateriel;

att alla politiska och religiösa strider eller förhandlingar vid föreläsningarna eller undervisningen blifva förbjudna; samt

att anstalten eller föreningen skall vara skyldig att underkasta sig de vilkor och kontroller, som i öfrigt af Eders Kongl. Maj:t pröfvas nödiga eller lämpliga.

52:o) Slutligen får Riksdagen anmäla, att Riksdagen, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och i öfverensstämmelse med hvad äfven för innevarande år skett, anvisat på extra stat för år 1889 ett anslag af 10,700 kronor till *fortsättande af precisionsnivelleringsarbeten* i södra och mellersta Sverige samt underhåll och tillsyn af vattenhöjdmättningsstationer m. m.

Stockholm den 11 maj 1888.

Med undersätlig vörndnad:

Bil.

Tabell öfver Ordinarie anslagen under

Ecklesiastik-

Departementschefen	
Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli	
Riksarkivet	
Kongl. biblioteket	
Nationalmuseum (deraf fyra särskilda <i>reservationsanslag</i> å tillhopa 14,300 kronor)	
Kleresistaten	
Domkapitlens expeditioner	
Lappmarks ecklesiastikverk, <i>förslagsanslag</i>	
Universiteten (deraf 162,700 kronor <i>förslagsanslag</i>)	
Karolinska mediko-kirurgiska institutet. Nuvarande belopp	
<i>Tillkommer</i> : Aflöning åt en extra ordinarie professor i oftalmologi	
Allmänna läroverken, <i>reservationsanslag</i>	
Högre skolor för qvinlig ungdom	
Högre lärarinneseminarium	
Pedagogier och folkskolor	
Folkundervisningen:	
Seminarier för folkskolelärares bildande. Nuvarande belopp	
<i>Ökas</i> med	
Stipendier för seminarielever	
Arfvoden och resekostnadsersättning åt folkskoleinspektörer	
Undervisningsmateriel m. m för folkskolor	
Understöd åt högre folkskolor	
eller ett gemensamt <i>reservationsanslag</i>	

Litt. A.

riksstatens Å t t o n d e hufvudtitel.

departementet.	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på förslag.				Summa.	
			Friheter och kyrkotonde.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
	17,000	—	—	—	—	—	17,000	—
	77,100	—	—	—	—	—	77,100	—
	38,500	—	—	—	—	—	38,500	—
	62,700	—	—	—	—	—	62,700	—
	46,350	—	—	—	—	—	46,350	—
	10,819	—	18,000	—	346,900	—	375,719	—
	19,159	—	—	—	5,841	—	25,000	—
	55,000	—	—	—	—	—	55,000	—
	656,201	—	35,820	—	—	—	692,021	—
	142,450: —	—	—	—	—	—	142,450	—
	3,500: —	—	—	—	—	—	3,500	—
	145,950	—	—	—	—	—	145,950	—
	2,867,443	—	—	—	—	—	2,867,443	—
	70,000	—	—	—	—	—	70,000	—
	43,500	—	—	—	—	—	43,500	—
	62,547	—	1,010	—	1,100	—	64,657	—
	285,925: —	—	—	—	—	—	285,925	—
	3,900: —	—	—	—	—	—	3,900	—
	289,825: —	—	—	—	—	—	289,825	—
	75,000: —	—	—	—	—	—	75,000	—
	95,000: —	—	—	—	—	—	95,000	—
	15,000: —	—	—	—	—	—	15,000	—
	20,000: —	—	—	—	—	—	20,000	—
	494,825: —	—	—	—	—	—	494,825	—
Transport	4,172,269	—	54,830	—	353,841	—	4,580,940	—

Till befrämjande af folkundervisningen bland de i rikets nordligare trakter bosatta finnar, Lönetillskott åt lärare vid folkskolor och småskolor, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp.....	
Ökas med.....	
Understöd åt folkhögskolor, <i>förslagsanslag</i>	
Understöd för aflönande af lärare vid fortsättningsskolan, <i>förslagsanslag</i>	
Bidrag till aflönande af lärare i slöjd vid folkskolorna, <i>förslagsanslag</i>	
De tekniska läroverken	
Gymnastiska centralinstitutet	
Medicinalstyrelsen med dithörande stater	
Barnmorskeundervisningen och barnbördshusen	
Ortopediska institutet	
Veterinärundervisningen. Nuvarande belopp	
Ökas å anslaget till veterinärintitutet i Stockholm med	
Minskas å anslaget till veterinärintutningen i Skara med	
Vaccinationens befrämjande	
Farsoters och smittosamma sjukdomars botande, <i>förslagsanslag</i>	
Svenska läkaresällskapet	
Svenska akademien	
Vetenskapsakademien (deraf 16,000 kronor <i>reservationsanslag</i>)	
Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien (deraf 450 kronor <i>reservationsanslag</i>)	
Akademien för de fria konsterna (deraf tvenne <i>reservationsanslag</i> å tillhoppa 21,400 kronor) ..	
Musikaliska akademien	
Naturhistoriska riksmuseum	
Undervisningsanstalter för döfstumma och blindade:	
Allmänna institutet för döfstumma	
Institutet för blindade. Nuvarande belopp	
Ökas med	
Till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma och	
Fattigvården i Stockholm och landsorten	
Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>	
Lasarettens underhåll	
Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i>	
Stora barnhuset i Stockholm	
Frimurarebarnhuset	
Barnhusen i landsorterna	
Uppfostringsanstalter för sinnesslöa barn, <i>förslagsanslag</i>	

	Anvisning i kontant.	Indelning och dermed jämförlig anvisning. på förslag.				Summa.			
		Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.		Kronor.	ö.		
		Kronor.	ö.	Kronor.	ö.				
Transport	494,825: —	4,172,269	—	54,830	—	353,841	—	4,580,940	—
förslagsanslag	12,000: —								
	3,193,000: —								
	307,000: —	3,500,000: —							
		40,000: —							
		30,000: —							
		25,000: —	4,101,825	—	—	—	—	4,101,825	—
			370,400	—	—	—	—	370,400	—
			37,150	—	—	—	—	37,150	—
			389,675	—	—	—	—	389,675	—
			32,741	—	700	—	—	33,441	—
			8,250	—	—	—	—	8,250	—
	47,200: —								
	1,000: —	48,200: —							
		2,700: —	45,500	—	—	—	—	45,500	—
			7,700	—	—	—	—	7,700	—
			100,000	—	—	—	—	100,000	—
			3,000	—	—	—	—	3,000	—
			8,250	—	—	—	—	8,250	—
			44,980	—	—	—	—	44,980	—
			28,750	—	—	—	—	28,750	—
			61,300	—	—	—	—	61,300	—
			44,900	—	—	—	—	44,900	—
			67,550	—	—	—	—	67,550	—
		60,000: —							
	21,000: —								
	29,150: —	50,150: —							
blinda barn	50,000: —		160,150	—	—	—	—	160,150	—
			9,564	—	—	—	—	9,564	—
			75,000	—	—	—	—	75,000	—
			40,803	—	4,360	—	1,500	46,663	—
			600,000	—	—	—	—	600,000	—
			78,000	—	—	—	—	78,000	—
			2,750	—	—	—	—	2,750	—
			28,380	—	—	—	—	28,380	—
			25,000	—	—	—	—	25,000	—
Transport			10,543,887	—	59,890	—	355,341	10,959,118	—

Kyrkors underhåll	
Resestipendier samt läroböckers och lärda verks utgifvande, <i>reservationsanslag</i>	
Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	
Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	
Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp	
Ökas för jemnande af hufvudtitelns slutsumma med.....	
Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	

	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning. på <i>förslag</i> .				Summa.	
			Friheter och kyrkotionde.		Ersättningar.			
	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.	Kronor.	ö.
Transport	10,543,887	—	59,890	—	355,341	—	10,959,118	—
	6,528	—	193,300	—	170,000	—	369,828	—
	24,000	—	—	—	—	—	24,000	—
	80,000	—	—	—	—	—	80,000	—
	1,500	—	—	—	—	—	1,500	—
22,398: —								
365: —	22,763	—	—	—	—	—	22,763	—
	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
Summa	10,693,678	—	253,190	—	525,341	—	11,472,209	—

Bil. Litt. B.

Extra ordinarie anslagen under riksstatens Å t t o n d e hufvudtitel.

	Kronor.	ö.
Ecklesiastikdepartementet.		
<i>Riksarkivet:</i>		
Till fortsatt utgifvande i tryck af sådana skrifter och handlingar, som äro af vigt för fäderneslandets historia.....	3,000: —	
„ fortsättande af arbetena å en tillbyggnad för riksarkivet	75,000: —	78,000 —
<i>Nationalmuseum:</i>		
Till vård, underhåll och tillökning af statens konstindustriella samlingar	4,000	4,000 —
<i>Lifrustkammaren:</i>		
För tillsyn, underhåll och vård af samlingarna m. m.	5,800	5,800 —
<i>Domkapitlens expeditioner:</i>		
För tillfällig löneförbättring åt tjenstemännen vid dessa expeditioner	3,716	3,716 —
<i>Domkyrkorna i Upsala och Skara:</i>		
Till fortsättande af restaureringsarbetena å Upsala domkyrka	70,000: —	
Till fortsättande af restaureringsarbetena å Skara domkyrka	35,000: —	105,000 —
<i>Universitetet:</i>		
Till det språkvetenskapliga seminariet i Upsala	3,000: —	
” ” ” ” ” ” Lund	2,950: —	
” ” matematiska ” ” Upsala	1,500: —	
” ” ” ” ” ” Lund	1,000: —	
„ anställande vid universitetet i Upsala af lärare i tyska, franska och engelska språken	6,000: —	
„ förändring af Carolina rediviva-byggnaden i Upsala ..	50,000: —	
Transport	64,450: —	196,516 —

		Kronor.	ö.
	Transport	64,450: —	196,516 —
Till särskildt arfvode åt docenten vid universitetet i Lund	Sven Söderberg	1,500: —	
„ ny byggnad för botaniska institutionen vid universitetet i Lund		18,000: —	
„ anskaffande af mikroskop m. m. för zoologiska institutionen vid universitetet i Lund		3,000: —	
„ arfvoden åt extra biträden vid universitetsbiblioteket i Lund		1,500: —	88,450 —
<i>Karolinska mediko-kirurgiska institutet:</i>			
Till arfvode åt en amanuens vid institutets gynekologiska klinik		900: —	
„ en medicinskt-pediatrisk klinik vid kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn		1,800: —	
„ „ poliklinik för barnsjukdomar		2,800: —	5,500 —
<i>Allmänna läroverken:</i>			
Till löneförbättring åt lärarne vid dessa läroverk		336,975: —	
„ resestipendier åt lärare i främmande lefvande språk		6,000: —	
„ arfvoden åt extra lärare		40,000: —	382,975 —
<i>Högre lärarinneseminarier:</i>			
Till tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid detta läroverk			4,000 —
<i>Pedagogierna:</i>			
Till löneförbättring åt lärare vid de en- och tvåklassiga pedagogierna			8,750 —
<i>Folkundervisningen:</i>			
Till tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid folkskolelärareseminarierna samt till arfvoden åt teckningslärare för extra tjänstgöring och extra arfvoden åt musiklärare vid dessa seminarier		33,300: —	
„ understöd åt mindre bemedlade lärjungar vid sådana folkhögskolor, som åtnjuta bidrag af statsmedel		15,000: —	48,300 —
<i>De tekniska läroverken:</i>			
Till understöd åt lägre tekniska yrkesskolor och till bestridande af kostnaderna för deras inspektion		35,000: —	
„ upprättande i Eskilstuna af en fackskola för finare smides och metallindustri		4,000: —	39,000 —
	Transport		773,491 —

		Kronor.	ö.
	Transport	773,491	—
<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater:</i>			
För tillfällig löneförbättring åt provinsialläkare	20,000: —		
„ arfvode för granskning af hospitalens räkenskaper	1,200: —		
„ uppehållande af en poliklinik för tandsjukdomar	4,000: —	25,200	—
<i>Veterinärundervisningen:</i>			
Till uppehållande af veterinärinrättningen i Skara verksamhet under år 1889		4,950	—
<i>Vitterhets-, historie- och antiqvitetsakademien:</i>			
Till arfvoden åt vetenskapligt bildade biträden vid ordnandet och vården af de under akademiens inseende ställda samlingar samt till aflöning åt vaktbetjening	4,000: —		
„ undersökning och beskrifning af fäderneslandets forn- lemningar m. m.	3,200: —		
„ utgifvande af planschverk öfver fornsaker och andra märkvärdiga föremål i statens historiska museum m. m.	2,000: —	9,200	—
<i>Naturhistoriska riksmuseum:</i>			
Till inköp och insamling af naturalier vid museets afdelning för arke- goniater och fossila växter, till arbetsbiträden derstädes och till be- stridande af andra med arbetena vid afdelningen förenade utgifter		2,000	—
<i>Undervisningsanstalter för döfstumma och blinda:</i>			
Till tryckning af blindskrifter	2,500: —		
„ understöd åt blindlärareelever	1,200: —		
„ en blindskola i Vexjö	11,000: —		
„ „ handverksskola i Kristinehamn för blinda	9,400: —		
„ uppehållande af undervisningen vid tre läroanstalter för öfveråriga döfstumma	49,200: —	73,300	—
<i>Serafimerlasarettet i Stockholm:</i>			
Bidrag till lasarettets om- och tillbyggnad samt dess förseende med nödig utredning		65,400	—
	Transport	953,541	—

		Kronor.	ö.
	Transport	953,541	—
<i>Hospitalsvården:</i>			
Till fortsättande af byggnadsarbetena å asylen vid Lunds hospital	311,000: —		
„ förvärfvande af byggnadsplats och erforderligt jordområde för ett hospital, afsedt för rikets två nordligaste län	25,000: —		
„ understöd åt det i Jerfsö socken inrättade sjukhem för spetelske	14,000: —	350,000	—
<i>Diverse anslag:</i>			
Till svenska fornskriftsällskapet	2,000: —		
„ beredande af religionsvård åt svenske sjömän m. fl. i utländska hamnar	10,000: —		
„ nordiska museet	16,000: —		
„ understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften "Nyare bidrag till kännedom om de svenska landsmålen och svenskt folklif"	3,150: —		
„ understöd för fortsatt utgifvande af tidskriften "Acta mathematica"	4,000: —		
„ understöd för fortsatt utgifvande af "Nordisk familjebok"	5,000: —		
„ understöd åt sådana anstalter eller föreningar, som anordna föreläsningkurser för arbetsklassen	20,000: —		
„ fortsättande af precisionsnivelleringsarbeten i södra och mellersta Sverige samt underhåll och tillsyn af vattenhöjdmättningsstationer m. m.	10,700: —	70,850	—
	Summa	1,374,391	—